

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2011/12:41

Stenografiska
uppteckningar
2011/12:41

Onsdagen den 27 juni

1 § Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 28–29 juni 2012

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna! Jag förklarar sammanträdet öppnat. Vi har detta sammanträde inför ett toppmöte på torsdag och fredag. Det är, som så många gånger förr, framför allt ekonomiska frågor som står i fokus.

Jag lämnar ordet till statsministern för en inledning.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Ledamöter av riksdagens EU-nämnd! På torsdag och fredag träffas EU:s stats- och regeringschefer i Bryssel inom ramen för Europeiska rådet. På dagordningen står, som ordföranden påpekade, återigen den allvarliga ekonomiska situation som Europa befinner sig i och frågan om vilka ytterligare åtgärder som kan tänkas vidtas och vilken övergripande inriktning som dessa åtgärder bör ha.

På bordet ligger en rapport om djupare integration av den ekonomiska och finansiella politiken som har lagts fram av Herman Van Rompuy tillsammans med kommissionens ordförande José Manuel Barroso, ECB-ordföranden Mario Draghi samt eurogruppens ordförande Jean-Claude Juncker.

Vi kommer också att prata om vikten av att skapa förutsättningar för tillväxt, bland annat genom att vidta olika åtgärder inom ramen för en så kallad tillväxtpakt.

En första diskussion om EU:s nästa flerårsbudget kommer också att genomföras, en diskussion som kommer att fortsätta vid kommande europeiska råd under hösten och vintern.

Därutöver kommer vi bland annat att behandla den mycket allvarliga situationen i Syrien.

Herr ordförande! Vi är nu inne på det femte året av ekonomisk och finansiell oro i Europa. Sedan Lehman Brothers föll i USA 2008 har vi i Europa befunnit oss i mer eller mindre konstant ekonomisk krishantering. Det började ju som en finansiell kris i banksystemet och övergick sedan till en ekonomisk kris med alltför höga skuldnivåer och budgetunderskott. Europa kämpar dessutom med en underliggande konkurrens-

kraftskris som innebär att många länder i Europasamarbetet har svårt att hävda sig i den globala konkurrensen.

Problemen har de senaste månaderna fördjupats i Grekland och i Spanien.

I Grekland misslyckades man med att bilda regering efter valen som avhölls i början på maj, varpå nyval utlystes till den 17 juni. Efter tre dagars förhandlingar lyckades de tre partierna Ny demokrati, Pasok och Demokratisk vänster bilda en koalitionsregering. Men osäkerheten i Grekland består trots detta. I helgen presenterade den nya regeringen en ramöverenskommelse som innebär krav på omförhandling av gällande lånevillkor och vilja att frångå en rad viktiga reformlöften. Nu återstår förhandlingar med långivarna.

På grund av bristerna i det spanska banksystemet har eurozonen ställt 100 miljarder euro till den spanska regeringens förfogande. I måndags inkom slutligen den spanska låneansökan, och förhandlingar pågår nu även här om villkoren för stödpaketet.

Till detta kommer ytterligare en ansökan om finansiellt stöd som framlades av Cypern i måndagskväll.

Herr ordförande! Flera europeiska länder har problematiska ekonomiska lägen. Samtidigt är det viktigt att understryka att det inte finns *en* – alltså singularis – ekonomisk kris i Europa, inte *en* kris som drabbar samtliga europeiska länder på samma sätt, och att det följaktligen inte heller finns *en* lösning som är tillämpbar på samtliga länder. Detta är viktigt att komma ihåg när organisationer som G20 sätter Europa högst på sin dagordning och ibland väljer att förorda *ett* recept och *en* medicin för alla europeiska länder, eller patienter.

Tvärtom skulle jag vilja hävda att vi har ett Europa med olika förutsättningar i olika länder och att dessa skillnader snarare har ökat de senaste åren.

I norr ser vi en tillväxtkorridor där många länder har välskötta offentliga finanser och goda tillväxtsiffror. Enligt Europeiska kommissionens vårprognos ligger Sveriges statsskuld som andel av bnp i dag på ca 36 procent och Finlands på ca 50 procent. Det ska då jämföras med Grekland som ligger någonstans runt 160 procent, Portugal på 114, Italien på 124 eller Spanien på 81 procent. Snittet för hela EU är nu 86 procent.

Sverige är ett litet land som är starkt exportberoende och därmed beroende av utvecklingen i andra länder. Men vår export till EU-länderna går främst till våra nordiska grannländer och till Tyskland, och därutöver ska vi lägga till Norge – det är länder som ju klarat sig relativt bra genom krisen. Det har inneburit att våra exportsiffror inte har påverkats i samma utsträckning som om vår export i huvudsak hade gått till södra Europa.

Sverige har också efter vår ekonomiska nedgång på 90-talet ägnat mycket tid och kraft åt att förstärka och reformera regler för banksystemet och åt att genomföra strukturreformer för att slipa på vår egen konkurrenskraft, reformer som fortsatt saknas i många andra EU-länder.

Herr ordförande! För svenskt vidkommande tror jag att genomförandet av strukturreformer i de olika medlemsländerna är avgörande för om Europa ska lyckas ta sig ur den situation som det nu befinner sig i. Det handlar om grundläggande frågor som förbättrad produktivitet, bättre fungerande arbetsmarknader, effektiva välfärdssystem som kan trygga sjukvård, pensioner och omsorg för den enskilde samtidigt som motivat-

ionen för arbete inte får tas bort. Det handlar om att satsa på hög kvalitet i skola, forskning och utveckling, på infrastruktur och på innovation och mycket mer. Det är främst medlemsländerna själva som har ansvaret för dessa reformer och för att de genomförs nationellt.

Herr ordförande! Nämnden har tagit del av den rapport som Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso, Jean-Claude Juncker och Mario Draghi har framlagt. Den presenterar en mycket långtgående vision för det framtida samarbetet inom den ekonomiska och monetära unionen som består av fyra delar.

1. Ett integrerat finansiellt ramverk med en gemensam tillsyn av bank-systemet och en gemensam insättningsgaranti och avvecklingsfond med målsättning att skapa en bankunion.
2. Ett integrerat budgetramverk med målsättning att skapa en finanspolitisk union med gemensamt ansvar för skulder.
3. Ett integrerat ekonomisk-politiskt ramverk som bygger vidare på europluspakten och på den europeiska terminen.
4. Man förhåller sig till de nationella parlamentens och Europaparlamentets roll.

Från regeringens sida är vi tveksamma till att snabba steg mot långtgående ekonomisk och finansiell integration kan kompensera för brist på strukturreformer i medlemsländerna. Det gäller både förslag om en bankunion med gemensam insättningsgaranti, tillsyn och avvecklingsfonder eller steg mot en finanspolitisk union som omfattar euroobligationer och slutligen gemensamt ansvar för varandras statsskulder.

Förslagen om euroobligationer och gemensamma insättningsgarantier liknar mycket varandra. Det handlar om att ta bort reformtrycket på enskilda länder och banker genom att fler länder blir solidariskt ansvariga för kostnader. Det kan tyckas attraktivt på kort sikt, inte minst för de medlemsstater som nu är under hårt tryck av marknader, men de långsiktiga effekterna är problematiska. Man straffar länder som redan har genomfört reformer genom att också de ska få betala för andra länders problem. Man försämrar situationen även för länderna med problem på sikt genom att man har tagit bort motivationen för dessa länder att genomföra reformer.

Därutöver kan delar av dessa förslag komma att ställa krav på fördragsändringar. Detta skulle i så fall innebära flera år av förhandlingar inom ramen för ett konvent innan fördragsändringen kan överenskommas och slutligen bli föremål för osäkra ratificeringsprocesser i medlemsländerna.

Det är knappast de snabba beslut som dagens ekonomiska situation kräver och knappast den osäkerhet som vi ytterligare vill tillföra till ett redan instabilt läge.

Herr ordförande! De förslag som framläggs i rapporten är mycket långtgående. Jag har pekat på både de frågetecken och de invändningar som de väcker. Mot bakgrund av både förslagets inriktning och att förslagen presenterades så sent som i tisdags ser jag i dag inga förutsättningar för svenskt vidkommande att ställa sig bakom rapporten. Det är

också självklart att förslag av denna sort behöver tid för både mer analys och diskussion än vad som nu har medgivits.

Herr ordförande! Vi har under flera toppmöten understrukit vikten av att inte bara fokusera på åtgärder för att minska skuldnivåer och budgetunderskott utan också vidta åtgärder för att skapa tillväxt och öka sysselsättningen. Även detta toppmöte kommer att diskutera tillväxtåtgärder, och det är bra. Det finns ingen motsättning, som ibland hävdas, mellan tillväxtåtgärder och åtgärder för att säkra sunda och offentliga finanser – båda behövs.

Från svensk sida har vi förutom strukturreformer på nationell nivå länge förordat att EU måste vidta ytterligare åtgärder för att fördjupa den inre marknaden, bland annat genom full implementering av tjänstedirektivet, utbyggnad av den digitala marknaden och att utöka den europeiska marknaden när det gäller offentlig upphandling. Nämnden har tagit del av det brev som jag skrev tidigare i vår tillsammans med elva andra regeringschefer och som beskriver dessa åtgärder mer i detalj.

På bordet vid detta möte ligger ett förslag om en tillväxtpakt, varav delar har lagts fram på initiativ av den nyvalde franske presidenten François Hollande.

Herr ordförande! Från svensk sida välkomnar vi att tillväxtpakten lyfter fram betydelsen av strukturreformer i medlemsländerna liksom en fördjupning av den inre marknaden och utvidgning av EU:s frihandelsavtal. Det föreslås också ett antal gemensamma europeiska satsningar. Man föreslår att Europeiska investeringsbankens kapital ska höjas med 10 miljarder euro för att öka dess utlåningskapacitet med 60 miljarder euro. Man vill också lansera den redan överenskomna pilotfasen för projektobligationer så snart som möjligt för investeringar i transport, energi och bredbandsinfrastruktur.

Från svensk sida tror vi inte att dessa investeringar egentligen kan göra någon skillnad mer än ytterst marginellt vad gäller att skapa tillväxt i Europa. Nyckeln till tillväxten är i stället det jag redan nämnt: strukturreformer i medlemsländerna kombinerat med en fördjupning av den inre marknaden och ökad handel med länder utanför EU.

Herr ordförande! Europeiska rådet kommer att ge politiskt stöd till de landspecifika rekommendationer som kommissionen föreslagit och som finansministrarna och arbetsmarknadsministrarna redan tidigare har behandlat denna månad. Som jag tidigare har konstaterat utgör strukturreformer på nationell nivå Europas kanske viktigaste tillväxtverktyg.

Regeringen ser därför rekommendationerna som ett instrument för att uppmuntra till en ansvarsfull ekonomisk politik och för att länderna ska leva upp till sina mål i den ekonomisk-politiska samordningen.

Beträffande rekommendationerna till Sverige har regeringen bland annat framfört att lönebildningen är en fråga för arbetsmarknadens parter. Dessa frågor har beaktats, och rådet har därför gjort ändringar i de svenska rekommendationerna.

Samtidigt ska man komma ihåg att rekommendationerna endast är en uppmaning till lämplig handling. De är alltså inte bindande. Det är parlamenten i varje medlemsstat som ytterst beslutar om utformningen av den nationella ekonomiska politiken.

Herr ordförande! Europeiska rådet ska för första gången diskutera EU:s nästa fleråriga budgetram. Siktet är inte inställt på att nå en över-

enskommelse vid detta tillfälle utan att i stället återkomma under hösten, detta för att om möjligt nå målet före årsskiftet. Den sjuåriga budgetramen omfattar ca 1 procent av EU:s samlade bruttonationalinkomst, bni, eller ungefär 10 000 miljarder kronor. Det är ett betydande belopp med potential att substantiellt bidra till både tillväxt och sysselsättning i Europa om den används effektivt.

Tyvärr används dock inte dagens budget på det tillväxtfrämjande sätt som vi från svensk sida skulle önska. Till exempel går drygt 40 procent av medlen till jordbrukspolitik, en sektor som svarar för endast 1 ½ procent av EU:s bnp och 5 procent av EU:s sysselsättning. Fortfarande går en alltför stor del av strukturfonderna till rika länder i stället för att fokuseras på de länder där de verkliga behoven finns.

Regeringen driver därför att EU:s budget ska moderniseras och prioritera områden som bidrar till EU:s konkurrenskraft, där ett klart mervärde finns för att använda EU-medel. Vi vill att satsningar på forskning, innovationer och gränsöverskridande strategisk infrastruktur ska prioriteras.

Det handlar också om att hantera gemensamma utmaningar på miljö- och klimatområdet, gränsöverskridande brottslighet samt stärka EU:s roll globalt. För att dessa prioriteringar ska vara möjliga krävs minst motsvarande neddragningar på utgiftsområden som i begränsad utsträckning bidrar till tillväxt eller som inte har ett europeiskt mervärde.

Jag kommer att återkomma till nämnden för en mer detaljerad diskussion om den fleråriga budgeten inför toppmötena i oktober och i december. Låt mig ändå framhålla att med kommissionens förslag till budget, så som den ser ut i dag, riskerar den svenska EU-avgiften att öka med så mycket som 10 miljarder kronor per år fram till 2020. Det kan regeringen givetvis inte acceptera. Det är också därför som vi är så tydliga i kravet på en real frysning av utgiftsnivån och att vi vill behålla värdet på våra rabatter.

Herr ordförande! Låt mig till sist nämna några frågor vid sidan av den ekonomiska agendan. Toppmötet kommer att diskutera den tragedi som nu utspelas i Syrien. Vi får dagligen fasansfulla rapporter om hur ett stort antal människor dödas och hur situationen förvärras. De internationella observatörerna har varit tvungna att dra sig tillbaka på grund av det stegrade våldet. Europeiska unionen måste fortsätta arbetet med att öka trycket på Assadregimen och genomföra Kofi Annans sexpunktsplan. Bland annat måste säkerhetsrådet överväga sanktioner mot regimen, åtminstone i form av ett vapenembargo, för att pressa fram ett genomförande av sexpunktsplanen.

Slutsatstexten välkomnar också de avsevärda framsteg som har gjorts under det danska ordförandeskapet vad gäller asyl- och migrationsfrågor. För svensk del är det särskilt angeläget att det slutdatum 2012 som har satts upp för antagandet av det gemensamma europeiska asylsystemet respekteras.

Slutligen väntas Europeiska rådet godkänna beslutet att inleda anslutningsförhandlingar med Montenegro den 29 juni. För svensk del har vi betonat vikten av att Montenegro ökar sina ansträngningar för att förbättra rättsstatens funktionssätt och respekten för grundläggande rättigheter, i synnerhet bekämpningen av korruptionen och den organiserade brottsligheten. Vi är därför nöjda med att Europol ska presentera en rap-

port om den organiserade brottsligheten som kan tas i beaktande i den fortsatta processen.

Med detta, herr ordförande, är jag redo att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Då lämnar jag ordet till partierna i storleksordning och börjar med Socialdemokraterna och vice ordföranden Marie Granlund.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför toppmötet på torsdag och fredag.

Vi socialdemokrater tycker att det är djupt otillfredsställande att sådana långtgående förslag som de som nu kommer, som skulle förändra maktordningen totalt i EU, presenteras nästan bara ett dygn innan vi förväntas ta ställning till desamma. Det är inte acceptabelt, och det är en nonchalant inställning till demokratin.

Att man presenterar ett sådant här dokument vill möjligtvis visa på handlingskraft. Kortsiktigt kanske det kan innebära någonting gott, men den här typen av åtgärder får alltid en backlash om man inte också har en folklig förankring. Vi vill verkligen betona det.

De flesta förslag som vi har på bordet i dag inför EU-toppmötet löser inte den akuta kris som man i Grekland, Spanien eller Cypern befinner sig i, utan hanterar mer långsiktiga frågeställningar för euroområdet.

Förslaget om en insättningsgaranti är det konkreta förslag som kan ge effekt och som euroländerna, jag vill betona euroländerna, kan sjösätta. Det skulle möjligtvis motverka destabiliserande uttagsanstörningar i euroområdet.

En gemensam finansiell tillsyn och reglering i euroområdet är också ett konstruktivt förslag som kan verka stabiliserande på sikt. Eurozonen befinner sig, precis som statsministern har angett, i ett mycket allvarligt läge.

Vår utgångspunkt är att EU inte ska gå i mer överstatlig riktning. Samtidigt måste euroländerna få komma till rätta med sina problem. Men det är bekymmersamt när EU dras isär, för vi får ett tudelat Europa. Dessutom är det högst oklart i den här rapporten vilka förslag som gäller eurozonen och vilka som gäller alla 27 länderna. Jag förutsätter att statsministern verkligen kommer att borra i detta på kommande toppmöte. Självklart är det otänkbart med harmoniserad skattepolitik med mera för oss i Sverige.

Det som har kommit i skymundan och som faktiskt behövs i medlemsländerna är investeringar i forskning och utveckling som ger jobb och tillväxt. Det behövs också utbildning så att många miljoner européer som går arbetslösa får möjlighet att utbilda sig och få jobb. Självklart är att man samtidigt jobbar med långsiktighet och ordning och reda i statens finanser.

Något som väl faller lite i skymundan på det här toppmötet är de rådsslutsatser som vi har att anta. Jag tänker inte kommentera dem som helhet utan vill bara anmäla en avvikande mening. Det är på s. 8 vad gäller energimarknaden. Vi vidhåller vår tidigare avvikande mening om ett sammanbyggt infrastrukturnät i hela Europa. Vi har utvecklat det tidigare.

Långtidsbudgeten kommer vi att återkomma till. Våra synpunkter är väl kända, att det måste bli en mer grön och tillväxtorienterad budget. Framför allt tycker vi att det improduktiva jordbruksstödet måste skäras ned. Det är våra synpunkter.

2011/12:41

27 juni

Anf. 5 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Tack statsministern för redogörelsen! Som statsministern nämnde är vi nu inne på femte året av diskussioner om det oroliga och krisartade läget i Europa. Det här är inte det första mötet och det kommer sannolikt heller inte att vara det sista. Det som är tråkigt är att det heller inte skiljer sig markant från de föregående i substans och vad utfallet kan förväntas bli.

Den grundläggande analys som statsministern gör när det gäller avsaknaden av reformer, inte minst på nationell nivå men även på europeisk nivå, som ju verkligen behövs, tycker jag är både klok och riktig. Ett sätt att mäta detta är i termer av ekonomisk frihet. Det finns en del institut som gör det. Det finns bland annat ett som heter Heritage Foundation som mäter detta i USA.

Om man tittar på hur Europas olika länder rankas i förhållande till ekonomisk frihet tycker jag att man ser ett ganska intressant mönster. Det finns i topp-30 ett antal länder – Sverige inkluderat, men även Tyskland, Estland och Irland – som antingen har klarat krisen ganska väl eller som är på väg att ta sig ur krisen, åtminstone bättre än många andra.

Sedan har vi en grupp länder, som Frankrike, som ligger runt plats 67, medan däremot de mer krisartade länderna kommer längre ned när man räknar ekonomisk frihet: Italien på plats 93 och Grekland på plats 119. Det gör att Grekland ligger mellan Benin och Senegal i den här rankningen.

Jag bad riksdagens utredningstjänst att göra ett genomsnittligt index för EU. Då svarade de att deras bedömning är att EU skulle komma på ungefär plats 47. Det innebär att EU i ekonomisk frihet – med det här sättet att mäta, det är inte det enda – är ungefär lika ekonomiskt fritt som Oman, strax efter Colombia, Costa Rica och Bahamas.

Det här tycker jag är *en* talande bild av många när det gäller vad som är Europas utmaningar.

Det som är glädjande är dock att om vi valde att ta det bästa från varje land skulle vi ta oss till topp-5 i den här typen av mätning. Men det är bara *ett* sätt att mäta, och som statsministern var inne på är det flera olika steg som krävs för att möta krisen och flera olika typer av lösningar.

I grunden tror jag att det handlar om förtroende och även om förtroendeskapande åtgärder och att ta små, små steg för att komma till rätta med både bankernas hälsotillstånd och ländernas statsskulder och budgetunderskott men också deras grundläggande politiska reformförmåga. Här finns som sagt ingen enkel lösning, men min fråga till statsministern är: Vad kan vi hoppas på för förtroendeskapande åtgärder som ändå är på väg fram?

Det är nu nya regeringar på plats i ett antal länder. Det finns några regeringar som har suttit ett tag som kanske så småningom kan börja leverera mer av förtroendeskapande steg mot framtiden. Det vi har sett hittills är just stimulansåtgärder och försök till investeringar. Det är väldigt

mycket ord och väldigt lite av avregleringar, reformer och verklig politisk förändring.

Med detta undrar jag hur statsministern bedömer läget inför detta toppmöte.

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag tycker att Marie Granlund pekade på ett par viktiga frågor som också vi har ställt oss. Man måste dels förhålla sig till den rätt omfattande förslagsmassa som finns här, huruvida var och en av dessa olika delar är rätt och klok, dels ställa sig frågan för vilka av medlemsländerna det är tänkt att få verkan. Det är så att säga två olika frågor. Det är inte alldeles glasklart genom texten vad de som har skrivit egentligen har tänkt sig.

En utgångspunkt kan ju vara att man säger att ansvarstagandet för en gemensam valuta lägger tryck på fördjupningar av olika slag. Men det framgår också, och det är för övrigt närtida historia – vi har sett många exempel på det – att man gärna låter det bli EU-17 plus, alltså att det blir ytterligare några länder, om än inte alla. Det är den typ av dragspel vi har hamnat i vid flera tillfällen det senaste året och där vi har landat olika varje gång.

Finanspakten var inte möjlig att anta med 27 länder eftersom Storbritannien veterade. Det blev de facto sedan 25 som skrev under. Men flera av dessa 25 länder har likt Sverige en klausul som säger: Vi är med och möjliggör fördjupningen, men den har ingen rättslig verkan i Sverige.

Europluspakten fick 23 medlemmar. Så här kan jag fortsätta. Flera av de fördjupningar och samarbeten som har utverkats på senare år har just landat i olika antal medlemsländer som medverkar. Det finns anledning att påpeka i ljuset av vad som nu läggs fram att det också kommer att vara viktigt att föra just den diskussionen, vilka ska vara med om detta och vilka ska eventuellt bli utanför?

Vår attityd kommer att vara att framföra mycket av den kritik som jag hade i mitt inledningsanförande, som väldigt mycket liknar de invändningar som Marie Granlund nämnde, i förhoppning att det här också delvis är en öppen process. Jag har förr sett hur man säger sig vilja ta stora steg i EU-samarbetet. Sedan kommer en lång rad reaktioner. Därefter backar det och blir delvis något annat än det som först sades. I den meningen är det kanske början på en process och inte slutet, men det ska vara med de här kritiska förtecknen.

Vi håller naturligtvis med om att papperen har kommit sent. Alldeles okänt har det inte varit att de här frågorna delvis skulle se ut så här. Jag får påminna om att jag i mitt inledningsanförande under partiledardebatten i mitten av juni ägnade mig åt precis bara detta och att påpeka att flera saker av det här slaget förmodligen var på väg fram. Men visst, till slut är det ändå så att man vill se texten och den kom bara häromdagen.

Bara för att nämna ett av de konkreta exempel som Marie Granlund tog upp, insättningsgarantin, kan jag peka på att man säger att man nu vill ha en gemensam insättningsgaranti. Den ska möjligen vara för de 17, men det finns också skrivningar som går att tolka som att den ska gälla hela EU-27.

Sverige är ett av de få länder som har en nationell insättningsgaranti fonderad sedan mitten av 90-talet. Den är ju fonderad just för att kunna

möta risken för att småsparare i Sverige blir nervösa och vill gå och ta ut sina pengar från banken. Vi är väldigt unika i det.

Många verkar ha mer tilltro till att man bara lovar att täcka småspararnas eventuella förluster, det vill säga inte via fondering utan helt enkelt på nota till skattebetalarna. Dessutom tänker man sig ett gemensamt ansvar. Nervositet hos spanska småsparare ska dämpas av vetskapen att Sverige och många andra i så fall skulle vara beredda att gå in och täcka underskott som kunde komma. Det är mycket långtgående, och det är helt på tvärs med hur vi har valt vår nationella lösning.

Då vill jag bara understryka att vi inte tycker att vi har svar på vad de menar. Menar de en fonderad insättningsgaranti? Hur menar de att man ska hantera det som är nationellt fonderat och redan finns? Den här typen av kritiska, djupgående frågor kräver sina svar. Dem har vi inte ännu. Det är mycket kvar att säga om detta.

Får jag sedan bara när det gäller förtroendeskapande åtgärder till Gustav Blix säga att jag nämnde att det är femte året av ekonomisk krishantering. Det är också en lång rad av toppmöten som har mötts av förväntningar och delvis varit drivna av medier och marknadsprocesser. Det vi har diskuterat regeringschefer emellan har sedan inte varit det som har reflekterats eller beskrivits som det vi har ägnat oss åt. Det finns stor risk att detta uppträder än en gång.

I någon mån är ju marknadsreaktionerna förståeliga i den meningen att marknaden ställer sig ungefär frågorna: Hur stora skulder finns det att hantera? Vem ska täcka potentiella förluster?

Ett grundproblem är att en stor del av nervositeten är att man inte tycker att man har svar ens på den första frågan. Vi har inte fullt ut klart för oss hur omfattande potentiella skulderna är i delar av det europeiska banksystemet. Det har nu huvudsakligen handlat om spanska banker, men det är fortsatt i den meningen en finanskris som inte är färdighanterad.

Om man inte vet notans storlek blir man nervös. Nervositet driver marknadsreaktioner. Om man inte ens vet vad notan är blir det också svårt att förhandla om vem som ska täcka eventuella förluster. Vem ska betala? Kring detta kommer, tror jag, fortsatta reaktioner att pågå tills den dag man skapar transparens och genomlysning av problemen, tar fram dem i öppet ljus och gör något åt dem. Det är, tycker jag, en erfarenhet Sverige hade på 90-talet.

Vi tycker också att vi, liksom många andra, har erfarenheter av hur man hanterar krisande banker, och jag vill gärna understryka att ingen ska påstå att vi för evigt är förskonade från finanskriser. De återkommer ju med 12–15 års intervall och kommer säkert att återkomma också i framtiden. Förmåga att hantera hot om bankfallissemang är bland det mest grundläggande moderna stater måste skaffa sig eller sköta gränsöverskridande. Det är helt enkelt brister i den förmågan som delvis gör att vi fortsätter att ha de här problemen.

Det kommer jag att framföra. Jag kommer att framföra att jag tycker att en hel del av det som föreslås är försök att gå runt själva grundproblemet. Om man inte löser detta kan vi prata om väldigt mycket av det som står här och ägna tio år åt att försöka genomföra det, men de fundamentala problemen kommer att bli kvar: Hur stora är skulderna? Hur ska de hanteras? Och vem ska betala?

I den meningen kan jag inte ge Gustav Blix något bättre svar än att jag tror att vi kommer att ha kvar en hel del oro inför och över detta möte som vi har sett så många gånger förut.

Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen! När det gäller, till att börja med, euron är vi naturligtvis glada för att Sverige inte har euron. Det har ju inte visat sig vara något fantastiskt projekt. Framför allt har det inte underlättat för de länder som har fått problem att ta sig ur problemen. Det har de här fem åren med all tydlighet bevisat.

Däremot måste vi väl ändå vara ödmjuka när det gäller att de länder som har euron också kommer att lägga fram förslag om hur de ska ta sig ur krisen. Där måste vi ändå vara ödmjuka och säga att de får ganska stor frihet i fråga om detta inom vissa gränser. Men sanningen ska fram. Det här förslaget nu, mot en verklig ekonomisk och monetär union, är väl inte precis det som EU:s befolkning gör vägen för och som skapar förtroende för framtiden och hela projektet. Det tror inte vi från Miljöpartiet i alla fall.

Där finns rätt många oklara frågor. Ni har redan berört dem tidigare. Jag ska inte lyfta fram dem. Vi tycks ha en ganska gemensam åsikt om de frågetecken som finns i det här dokumentet, om hur man ska tolka olika skrivningar och vem det ska gälla.

Om man däremot går in på själva rådsslutsatserna, det som kallas tillväxt- och sysselsättningspakten, vill jag nog börja med att anmäla en avvikande mening i fråga om detta papper eftersom det är kliniskt rent från allt om klimatfrågan och miljöfrågorna. Det nämns inte med ett ord, trots att det är absolut viktigt för framtiden om vi ska nå EU:s mål om 20 procents reduktion av koldioxidutsläppen. Miljöpartiet hade förvisso velat ha högre målsättning, och jag tror att det blir nödvändigt också utifrån forskarläget att vi gör någonting. Och ska man vidta åtgärder för att främja en hållbar tillväxt och sysselsättning måste man ta klimatfrågorna i beaktande, hur man kan göra det på bästa sätt.

Jag har för mig att det var vid förra EU-toppmötet vi diskuterade de här projektobligationerna i pilotfasen. Där är egentligen följdfrågan: Vad hände med den diskussionen? Vi förde bland annat fram – och jag förstod det som att statsministern höll med om det – att det inte kan vara vettigt att ge pengar till transportsektorn och energisektorn, som gör klimatfrågan värre. I stället bör det vara investeringar i förnybar energi och kollektiva transportmedel.

Här finns också ett avsnitt som handlar om att man ska öka Europeiska investeringsbankens inbetalda kapital med 10 miljarder. Där nämnde inte statsministern hur stor Sveriges andel blir, när det ska åtgärdas och hur pengarna är tänkta att användas. Det handlar inte bara om EMU-länderna, utan det måste handla om alla EU:s länder. Det måste vi också få besked om.

Där är frågan vad de andra EU-länderna kommer att säga om detta tillväxtpapper. Kommer det att bli någon större diskussion? Var är diskussionspunkten bland EU-länderna? Eller kommer det att vara så att statsministern sitter själv eller kanske tillsammans med England och säger att det här EMU-papperet kanske inte är vad vi önskar? Eller hur är stämningen? Det skulle vara väldigt bra att få veta på det här mötet.

Då är det min egen tur, Folkpartiet. Jag har tre frågor eller kanske reflexioner.

Den första gäller något som är uppenbart redan nu, efter den inledande diskussionen med fyra allianspartier företrädade av statsministern och två partier här, nämligen att det inte finns en majoritet i salen för att Sverige skulle ställa sig bakom den här rapporten.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att Sverige ändå ska delta aktivt i de fortsatta diskussionerna för att tillvarata Sveriges intressen och naturligtvis försöka förändra förslagen i enlighet med våra invändningar så att våra invändningar mildras.

Den andra reflexionen gäller risken för diskriminering. Om euroländerna bildar en bankunion är det väldigt viktigt att Sverige inte diskrimineras på den inre marknaden för finansiella tjänster. Det måste också vara, så att säga, en viktig ingrediens i sådana fortsatta diskussioner där Sverige deltar.

När det gäller den tredje reflexionen ansluter jag lite till Ulf Holms vädjan om ödmjukhet. Det handlar inte bara om att tänka på euroländerna utan också på att det finns ett antal EU-länder, typ Polen, som är på väg in i eurozonen och som är väldigt angelägna om att få vara med till fullo och påverka de framtida reglerna i en eventuell bankunion på ett sätt som är acceptabelt för dem. Sveriges strävan bör vara att en eventuell bankunion ska vara öppen för alla medlemsländer som vill delta.

Det var mina tre synpunkter.

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Ulf Holm hade en beskrivning, att det är naturligt att de som har eurovalutan får göra en egen fördjupning. Men frågan är just om det syftar till att stanna vid de 17 eller om det ska ha en vidare verkan. Alldeles okomplicerat är det inte.

Bara för att ta ett exempel: Det pratas nu om en gränsöverskridande finanstillsyn i slutsatserna. Egentligen säger man att den ska vara nationell och europeisk, men det slutgiltiga avgörandet ska den europeiska finanstillsynen ha. Då är frågan naturligtvis: Vem ska utföra denna europeiska finanstillsyn? Och ska det täcka hela EU-området?

En variant skulle då kunna sägas vara: Nja, det ska begränsas bara till eurozonen. Men det är inte alldeles okomplicerat. Jag var i måndags i Finland och kom att diskutera detta med den finske statsministern. Vi har en bank som heter Nordea. Den är svensk-finsk. Den har förvisso sitt huvudsäte i Sverige. Men var hamnar den? Är den då en del av en europeisk finanstillsyn? Eller ligger den enkom under nationell svensk tillsyn?

Ett förslag som har funnits är att det inte bara ska vara anpassat till länder, utan särskilt systemviktiga banker, som det heter, vi får anta större, ska ingå i den här finanstillsynen. Ja, vilka är det? Var finns de?

Det finns alltså en lång rad frågor som vi ännu inte har fått fullständiga svar på. I den meningen har Carl B Hamilton rätt. Det spelar lite roll var man hamnar. Om hela finanstillsynen och denna bankunion innebär en omfattande regleringsmakt över ett bankväsen, som också kommer in, eller handlar om det svenska bankväsendet måste vi åtminstone vara med i de diskussionerna.

Det har varit väldigt intressant att följa det brittiska agerandet i detta, eftersom City of London är den största europeiska finansplats vi har. Och skälet till att det i december inte var möjligt att få en traktatsförändring till grund för att få fram finanspakten var ju att man inte efterkom de krav som fanns från Storbritannien, bland annat när det gällde garantier i fråga om hur man skulle hantera det brittiska finanssystemet.

När det gäller den här typen av frågor vill jag bara anmäla att vi ser vad som står i papperen. Men det är en lång rad frågor vi har som ännu inte har fått svar. Och det kommer ned på enskilda banker till slut. Vad ska de ligga i? Och hur ska i så fall tillsynen se ut?

Vi anser ju att den svenska finanstillsynen, så som vi låtit den växa fram efter 90-talserfarenheterna, med en delning av Riksbanken och Finansinspektionen är ett väldigt gott exempel på en välfungerande banktillsyn. Men samtidigt vill jag säga till EU-nämnden att en del av detta emanerar från misstro som finns mot motsvarande tillsyn i nationella delar i en del andra länder.

Det är bokstavligt talat så att man tänker sig att denna finanstillsyn på europeisk nivå ska göra det med muskler som man inte tycker att man nu gör nationellt. Erfarenheterna är väldigt olika mellan de 27 länderna, och det är kring detta vi ska föra våra diskussioner.

Jag och Ulf Holm har tidigare diskuterat om det finns tillstymmelse till klimatambitioner i dessa dokument. Jag säger nu som jag har sagt tidigare, att det i de här strategidokumenterna finns en hänvisning till Europas 2020-mål, och ett av dem är hållbarhet. Det är alla våra klimatmål som vi lagstiftningsmässigt har tagit fram när det gäller en ökad förnybar energidel och att reducera vår klimatpåverkan genom att minska klimatgasutsläppen, till exempel. Värdet av hållbarhet i utformandet av politiken nämns också.

Jag respekterar att man vill ha mer. Men att säga att det är kliniskt fritt från det tycker jag kanske inte är alldeles korrekt.

EIB – ja, 10 miljarder tänker man sig. Den svenska kvotdelen av det är 300 miljoner euro. Tanken är att det i så fall ska inbetalas för att verka från årsskiftet 2012/13. Jag förde ett samtal med Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy kring detta därför att Sverige har uppfattats som kanske det mest kritiska landet till denna ökning av kapitalet.

Jag vill inte utesluta att vi skulle gå med på detta. Det är som det är i europeiska sammanhang. Vi får blanda sådant som vi tycker är dåligt med sådant som vi tycker är ännu värre. Ibland tycker vi också att saker är bra. Sedan får man försöka hitta en balans på slutet.

Vi tycker i och för sig att det ofta är bättre hanterat, resurser, av Europeiska investeringsbanken jämfört med en del annat. Vi tycker också att vi kan ställa krav på bland annat hållbarhetstänkande och att man ska möta klimatmålen när man använder det här investeringskapitalet, som finns i Europeiska investeringsbanken. Vår invändning är mer att vi tycker – och det återkommer i väldigt många av de förslag som nu finns – att det ofta används för att kringgå budgetramverk.

Först inrättar man ett budgetramverk, och alla säger: Ja, det är för att hålla ordning på offentliga finanser. Sedan hittar man på små stigar under och över och vid sidan av för att försöka hitta pengar som helt kringgår ramverken.

Det vore naturligtvis fantastiskt om man kunde få loss investeringsmedel som inte ökar den egna skulden och som inte lägger någon restriktion i form av budgettak eller annat som vi har utmejslat för att hålla god ordning. Det finns inslag av det här. Jag kan nämna andra exempel som är precis samma andas barn.

Det är klart att då blir vi lite noggranna och lite svenska och säger: Nja, vi tycker nog att vi ska försöka hålla oss till regelverk och inte kringgå. Det är vår kritik. Det är vår systemkritik mot kapitaltillskott i Europeiska investeringsbanken.

Men då har jag i alla fall svarat på vad det i så fall är tänkt att vara i belopp.

Kommer Sverige att vara ensamt i sina uppfattningar? Ja, det får vi se. Det finns naturligtvis en väldig känsla i starkt problemtyngda länder av att de nu vill se åtgärder som de upplever lättar marknadsstrycket. Och som det svar jag har gett tidigare kan man ifrågasätta om det verkligen svarar mot det, det som nu föreslås. Men det kommer att göra att väldigt många är för mycket av det som står i tron att det ska lätta en del av det marknadsstryck som de utsätts för.

För att säga det uppenbara: Om jag har en stor skuld är jag naturligtvis mer intresserad av att dela den med andra än om jag har en liten skuld. De som har störst skulder i Europa tycker att det här är mer intressant. Och vi som har minst skulder, som Sverige, Estland och några till, är naturligtvis minst intresserade. Det är inte så konstigt.

Men jag förutser – vi har haft olika former av förmöten – att det också inom eurozonen finns en hel del frågor som kommer att resas när det gäller de här mycket långtgående åtgärderna, som också bland annat sätter i fråga budgetsuveräniteten hos nationella parlament.

Alla svar kommer inte att ges vid det här mötet. Processen är tänkt att ledas vidare. Det pratas redan om att det ska vara vidarearbete fram till decembertoppmötet. Ensamma lär vi inte vara, men vi lär kanske vara tydligare än en del andra i en hel del av det jag nu har sagt.

Jag svarade delvis Carl B Hamilton. Det har varit min ambition det senaste året att försöka påpeka att vi ska hålla ihop EU till den del det går att göra det och försöka akta oss för att få väldigt olika hastigheter och olika villkor för olika delar av EU.

Går man väldigt snabbt fram med allt det som nu står kommer det att vara svårt, men det tycker jag ska tas med som en aspekt. Och det är precis som Carl B Hamilton påpekade. Det är svårt att tro att man kan göra en väldig fördjupning för 17 utan att det kommer att påverka bankväsen och inre marknad och mycket av det som är oerhört viktigt också för Sverige.

Vår egen inflytandeaspekt är ett par av de viktiga glasögon som vi måste titta med på den här processen under det kommande halvåret.

Anf. 10 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen! Till att börja med måste jag från Centerpartiets sida säga att jag är väldigt glad över att statsministern och regeringen har en grundskriptisk hållning till en del av de förslag som ligger i det här paketet.

Som statsministern själv påpekar är det reformer som behöver göras på hemmaplan. Och jag tror att en del som försöker göra det lätt för sig

väljer att peka ut ett antal sedlar och eurozonens tredje steg som förklaringsgrund till den rådande krisen.

Jag och Centerpartiet är mer övertygade om att det handlar om reformer på hemmaplan. Det är detta som har orsakat det här, och inte en valuta. Det handlar om att man har för hög korruption, för dålig skatteinbringning, för dålig transparens i de egna budgetsystemen, för liten ekonomisk frihet, för höga statsskulder och en lång rad andra saker.

Statsministern formulerade det hela bra när han var inne på min paragraf om transparensen och notan. Vem är det som ska betala, och vad är det man ska betala? Det är där jag blir lite orolig när jag läser Van Rompuys brev, kanske framför allt de punkter som handlar om den gemensamma insättningsgarantin och avvecklingsfonden. Jag känner att dessa förslag andas lite av det som kanske egentligen inte behövs. Jag kan förstå att man ligger på en mycket hård säng just nu med en mycket hård kudde, och därför vill man ha en omedelbar lättnad. Möjligtvis skulle marknadsstrycket kunna lätta något för tillfället. Men det är inte dessa reformer som gör att den rådande situationen blir något lättare, precis som Marie Granlund var inne på.

Snarare finns det en risk – som jag och Centerpartiet ser det – att konsekvenserna inte blir så tydliga för den enskilde som agerar felaktigt. Vad händer om banker går omkull? Om man då vet att många länder som har gjort sin läxa, som vi gjorde i Sverige på 90-talet, både när det gäller statens finanser och när det gäller hur man hanterar bankväsendet är med och pyntar in är risken att man blir lite väl vidlyftig i sitt risktagande. Om marknaden i dag känner en oro för hur stor notan är och för vem som ska betala den och om vi sedan alltför långt går med på att vara med och dela risktagandet tror jag inte att marknaden i nästa steg kommer att tycka att det alls är något bättre än den situation vi ser i dag, utan snarast tvärtom. Då blir det också en stor osäkerhet kring de länder som faktiskt har en fungerande ekonomi och välskötta, ordnade finanser och om huruvida detta kommer att drabba oss.

I diskussionen om euron, som återkommer i detta, tror jag att det är viktigt att vi gemensamt oavsett om vi är för eller emot euron också i debatten ser till att urskilja valutan från de faktiska problemen. Det går att lyfta fram en rad euroländer som faktiskt har en välordnad ekonomi och som fungerar väl. Jag tror att vi stirrar oss blinda på någonting som är lätt att skylla på i stället för att se de svåra saker som vi måste ta tag i.

När Centerpartiet och Socialdemokraterna på 90-talet valde att genomgå detta stålbad var det inget som var populärt i folkets ögon. Men jag tror att vi i samtliga partier i dag har anpassat oss efter regelverk som har gynnat landet väl. Vi lärde oss stora läxor då.

Frågan är vad som händer om vi nu går förbi det som ligger i Van Rompuys förslag och som jag och Centerpartiet är kritiska till – och jag har förstått att också statsministern är grundkritisk till det – och som innehåller en del av denna pojken-med-guldbyxorna-politik. Där finns det alltid lite mer pengar att hämta någon annanstans, och man hoppas att det inte ska drabba ens egen plånbok i slutändan. Då är frågan: Hur är aktivitetsnivån de kommande två dagarna på statsministermötet och toppmötet med självinsikten om vilka reformer som behöver göras på hemmaplan?

Jag kan tänka mig att som parlamentariker eller statsråd i ett land som har en svår ekonomisk kris är det lätt att man skjuter fokus till den europeiska nivån för att kunna lägga skuld och skam där i stället för att behöva ta tag i en lång rad tunga beslut som få av oss vill fatta.

Kommer det att föras en sådan diskussion också – om vad man är beredd att göra på hemmaplan? Det får inte bara bli så att man skjuter problemen till Europainivå. Det måste börja på hemmaplan om vi någonsin ska ta oss ur detta.

Anf. 11 KENT EKEROTH (SD):

Tack, statsministern, för föredragningen! Jag ska kort kommentera det som Socialdemokraterna anförde tidigare om den nonchalanta inställningen från EU, bland annat nu med denna sena text. Det är ingenting nytt, vad jag förstår, utan de skickar alltid laviner av dokument dagen innan som man kanske måste göra några nålstick ur. Sedan passerar resten. Det ligger lite i den odemokratiska koloss och den byråkrati som EU är.

Bristen på folklig förankring har visat sig vara flagrant vid flera tillfällen genom åren, så det är inte heller någon direkt nyhet. Vi ser nu i dagarna att EU vill ha mer och mer överstatlighet. Det ställs hela tiden krav på ytterligare konsolidering och så vidare. Detta är alltså inte heller någonting nytt, men beklagligt.

Om man ser till de olika pakterna, Euro plus, den finanspolitiska pakten och nu kanske tillväxtpakten får vi anmäla avvikande mening i meningen att om det skulle bli en tillväxtpakt såsom det ser ut skulle vi säga nej till den av flera olika anledningar. EU har till exempel återigen åsikter om hur medlemsstaterna ska ordna sina pensionssystem och om hållbarheten i dem. Det är ett område som inte ligger inom EU:s kompetens.

Inte heller arbetsmarknadspolitiken och i förlängningen lönesättningen kan man hålla sig ifrån. Det är ingen hemlighet på vilket sätt kommissionen anser att man ska agera för att få in utsatta på arbetsmarknaden. Universalmedlet verkar vara att sänka lönerna och kostnaderna för att anställa vissa specifika grupper – gärna med skatteväxling för att behålla intäkterna.

EU verkar även bygga sina förslag på åtgärder på att mer och mer ska harmoniseras. Man lovordar närmast oreserverat en fördjupad inre marknad. Mer EU och mindre medlemsstat verkar vara toppmötets förslag för att få tillväxt. Det är någonting vi inte ställer upp på.

Finansiering av konkursmässiga banker står också högt på agendan som ett förslag på tillväxt. Sedan ska man skjuta till 10 miljarder euro till EIB för att finansiera olika projekt trots att EIB har visat sig vara ineffektiv och inte särskilt transparent.

Det är tragiskt hur man nästan vrider sig ur led för att finansiera infrastruktur i EU:s eftersatta länder, inte minst när det gäller energisektorn. Man ska använda sig av strukturfonder för att finansiera detta, och EIB ska gå in och finansiera en del. Man hoppas sedan på privat finansiering av resten. I Reinfeldts anförande här uttryckte han viss skepsis mot projektobligationerna. Jag undrar vad som händer om man inte finner köpare till dem.

Även skrivningar om rörlighet för arbetstagare finns med här. Det finns flera saker, bland annat två, att anmärka på. EU vill ha mer rörlig-

het på arbetsmarknaden, vilket i sig leder till lönekonkurrens och rimligen även social dumpning. I ett läge med förhållandevis hög arbetslöshet för lågkvalificerad arbetskraft i Sverige framstår det inte som rimligt att EU ska försöka exportera en stor mängd arbetslösa spanjorer, till exempel. Jag misstänker att statsministern anser att import av lågkvalificerad arbetskraft är någonting som är bra för Sverige. Det kanske är därför man införde fri arbetskraftsinvandring till det här landet. Men vi delar inte denna syn.

Det är intressant att vi i utkastet kan se att man vill ha ytterligare EU-styrning och multilateral övervakning av arbetsmarknadspolitiken. Inte heller detta ställer vi oss bakom. Vi vill inte ha någon EU-styrning, övervakning eller dylikt när det gäller finanspolitik, arbetsmarknadspolitik, pensioner, skatter eller lönesättning. Vi tror på svensk tillväxt och ekonomi genom stabila finanser, riktiga satsningar i Sverige och förbättrad utbildning.

Jag vill också slutligen kommentera några saker. Det första är att det framstår för oss som lite kontraproduktivt att ge kandidatstatus till ytterligare ett genomkorrumperat land med massor av organiserad brottslighet och skrämmande låg bnp. Vi stöder inte regeringen om det blir aktuellt med förhandlingsstart med Montenegro.

Det andra är att Sverigedemokraterna som bekant vill se en drastisk minskning av EU:s budget. Det är positivt att regeringen i varje fall verkar för en betydande minskning av nästa mångåriga budget. Jag tänkte ställa frågan om den svenska rabatten, men Reinfeldt klargjorde här tidigare att han vill behålla den, och jag hoppas att han står fast vid det även när det gäller skarpt läge.

Det sista handlar om asylsystemet och invandringen. Jag kan konstatera att vi inte skulle behöva EU:s olika mastodontprojekt om vi själva hade tagit ansvar och om vi hade gått ur Schengen. Då skulle vi ha haft bra kontroll över egna gränser och verkligen kunnat försöka bekämpa den illegala invandringen.

Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fredrick Federley undrar om vi diskuterar nationellt reformansvar. Det kommer alltid upp eftersom flera av länderna i närtid har rätt betydande egna reformerfarenheter som de dessutom tycker att de genomför i hög grad nationellt. Inte minst gäller detta Lettland. Irland är ett annat exempel som mer närtida har haft ett högt reformtempo. Vi kan titta på Lettland som också efter kraftiga reformer nu kan presentera kraftiga tillväxtsiffror. Vår svenska erfarenhet är att om man väl börjar göra reformer som förstärker konkurrenskraften och förbättrar ekonomins funktionssätt blir också svaret från ekonomiska grundfakta ofta positivt. Det kommer snabbare än man tror.

En del andra vet att vittna om att de tycker sig ha genomfört betydande reformer och att det finns en stor trötthet hos deras befolkningar när det gäller att göra ytterligare. Det har jag den största respekt för; det stämmer säkert. Det finns en stor ilska i stora delar av Europa. Det är bara det att vår uppfattning fortsatt är att en hel del av dessa länder inte har gjort det de har lovat. Då förändras inte heller ekonomin, utan då fortsätter man att ha de problem som ofta blottläggs i kris men som handlar om att det är svårt att sälja de produkter och tjänster som man produ-

cerar i landet. Det är svårt att få grundfunktioner att fungera om man har fortsatta problem med korruption eller olika typer av andra problem.

Jag tycker att det fortsatt är viktigt att påpeka detta, men det är naturligtvis svårt i en krets av regeringschefer där jag genom åren har sett många förklara att de inte har några problem och det sedan i alla fall har visat sig att de har rätt omfattande problem. Jag tror som sagt mer på att i så fall ta fram problemen och försöka göra någonting åt dem.

Det är precis som Fredrick Federley säger: Det är klart att hela grundidén är att försöka dela ansvar och smeta ut det på fler, så att säga. Därmed ska tron vara att trycket på enskilda länder minskar. Det behöver i och för sig inte vara en felaktig tanke. Jag tror – och detta blir också lite som ett svar till Sverigedemokraterna – att det blir två ytterkantspoler som på något sätt diskuterar. Annars ska drygt 40 nationalstater i Europa vara helt för sig själva. Ta hand om era problem! Ta hand om er egen befolkning, och kom inte och be någon annan om hjälp! Det är den ena ytterkantpositionen. Den andra är ett Europas förenta stater där allting läggs ihop till ett.

Vad jag försöker formulera är kanske ett vägval någonstans där mitt emellan, alltså en sorts erkännande av att vi är beroende av varandra och att vi har gränsöverskridande problematik som vi måste kunna möta också med politiska åtgärder. Vi måste säkerställa att handel kan genomföras på sjysta villkor, till exempel. Men det finns gränser i båda riktningar.

Ett typexempel på detta är euroobligationen. Det är idén i förlängningen av att man gemensamt skulle betrakta skulderna i Europa som gemensamma och sedan för att finansiera det skulle ställa ut egna obligationer för att omsätta sin egen gemensamma statsskuld. Det är uppenbart vad syftet med detta är – helt enkelt att utjämna de ränteskillnader som nu finns. Initialt, när euron kom, gjordes inte skilda marknadsbedömningar. Då hade helt plötsligt hela eurozonen samma ränta vilket i realiteten gav väldigt låga räntor i länder som egentligen inte hade kapacitet att hantera det. Detta är delvis det som ligger bakom de spanska problemen, skulle man kunna påpeka.

Från detta har det förändrats. Nu görs marknadsbedömningar av de enskilda länderna. Det gör att det har blivit högst olika. Vi har mycket höga räntenivåer i södra Europa, vi har lägre i centrala Europa och vi har väldigt låga räntenivåer i Tyskland men också i Sverige.

Det är såklart enklare för oss som har de lägsta räntenivåerna att argumentera för att det är kvittot på skötsel. Det ska naturligtvis inte lösas med att försöka pressa in oss i samma ränta eftersom det skulle innebära att vi får högre räntor trots att vi har skött oss. Återigen ska räntorna bli lägre där man egentligen inte har kapacitet att hantera det. Det är i grunden en feltänkt solidaritetstanke därför att den i grunden inte får ekonomin att fungera bättre – snarare tvärtom. Det är denna typ av resonemang som vi kommer att tvingas föra.

Det behöver som sagt inte innebära att man landar i att vi inte har något gemensamt ansvar. Jag vill påminna om det som jag har sagt flera gånger förut: Vi har en EU-medlemsavgift på 30 miljarder från Sverige genom vilken vi delvis är med och finansierar insatser för att fattigare delar av Europa ska kunna resa sig och med egen kraft kunna bygga sin

ekonomi. Det tycker jag är försvarligt. Det handlar om att balansera olika saker.

Jag vill säga två saker till Sverigedemokraterna. Det handlar om resonemanget om att importera arbetskraft. Jag inser att vi har olika synsätt, men jag vill gärna understryka att för mig äger inte staten människorna. Det är inte så att vi har vår befolkning där vi bestämmer oss för att exportera några och importera några. För mig handlar det om människor som får fatta sina egna beslut och om att vi tar bort betydelsen av gränser. Sedan blir rörligheten mer en fråga om attraktivitet och människors egna livsval.

Detta går dessutom inte bara i en riktning. Jag har i närtid träffat norska och danska statsministrar som glatt berättar om en arbetsmarknad befolkad av unga svenskar som kommer till deras länder, förmodligen till följd av möjliga brister som vi har i svensk arbetsmarknad. Men de följer sina egna beslut. Det är ett vägval de gör – kanske inte för hela livet utan för en del av livet. Detta tror jag i grunden är bra. Denna möjlighet finns nu för vissa i Spanien, och vi har också hört om detta från Grekland. Jag tror att det är en bättre metod att skapa livskvalitet och i grunden också förstärka dessa länders möjligheter att man får lämna ett land som för en tid inte kan ge framtidshopp för alla. Det är bättre än att låsa in människor i detta land och säga: Här ska ni vara! Nu ska ni sitta i det här landet och sjunka tillsammans! Jag tror inte att det är svaret, men det kan man återigen ha olika synsätt på.

Vi har inte varit utan synpunkter på detta med kandidatstatus för Montenegro. Jag vill dock påminna om en sak som jag tycker är mycket viktigt. Att få kandidatstatus är inte att bli medlem. Att få kandidatstatus är en hållplats på väg mot ett möjligt framtida medlemskap, och med detta följer ett omfattande reformkrav för att förändra detta land.

Gång efter gång har jag sett länder, där det inte är säkert att de skulle välja demokrativägen, bli rättsstater eller göra marknadsekonomiska vägval, med hjälp av EU:s tryck försöka bli en del av Europeiska unionen och utvecklas inför oss i en demokratisk och bra riktning. I frånvaro av det trycket vet jag faktiskt inte var delar av Europa skulle hamna, men jag är säker på att de inte skulle gå i den riktning som vi vill uppmuntra dem till att göra.

Det är ett vägval Montenegro nu gör. Om de sedan i slutändan släpps in som medlemmar eller inte är en fråga som det är kvar att besluta om. Det kommer att kräva att Montenegro gör om en hel del kopplat till den kritik vi bland annat har framfört när det gäller rättsstatens funktioner.

Sedan har vi detta med rabatten. Man tenderar ibland att något anpassa sina åsikter till den egna situationen. Jag har suttit i budgetförhandlingar där vi har förespråkade att rabatter ska försvinna eftersom vi uppfattar det som en brittisk budgetrabatt. Men i en budgetförhandling för några år sedan fick vi igenom en påhängd svensk budgetrabatt på den brittiska. Det har gjort att vi i högre utsträckning nu är för rabatter.

Jag vill gärna påpeka att detta inte är svårare än att till slut kommer jag att försvara svenska nettopositioner givet att det inte är möjligt att föra en diskussion om de större förändringar som jag tog upp i mitt inledningsanförande. Jag har hela tiden sagt att vi håller öppet för att föra den diskussionen. Om det inte är möjligt, om det bara heter att allt ska vara som förut och vi sedan ska addera en massa saker, handlar det om

en svensk nettoposition, och givet att den i hög utsträckning påverkas av den rabatt som är kopplad till den brittiska rabatten kommer jag att försvara den också. Men det sker i slutförhandlingen, och den kommer någon gång i höst eller i början av nästa år.

2011/12:41

27 juni

Anf. 13 LARS OHLY (V):

Herr ordförande! Det finns en mänsklig svaghet som visar sig i tider av kris, och det är att man gärna vill finna argument för sin egen position. Alla vill säga: Vad var det vi sade? Det vill både Fredrick Federley och jag.

Sedan försöker man hitta argument för att felet som har lett fram till den kris som vi ser egentligen är att det har varit för lite av den politik man själv förespråkar och för mycket av det som motståndarna står för. Det kan också dölja att det finns intressekonflikter. Det finns intressekonflikter i samhället. Det finns olika partier i ett demokratiskt samhälle av ett skäl, nämligen att vi företräder olika intressen. Därför ska man inte bli förvånad över eller upprörd över att politiska partier kan komma till olika slutsatser och ha olika förslag. Det är tvärtom helt nödvändigt för att vi ska kunna utveckla demokratin och för att olika intressen ska känna sig företrädade. Det finns inte en enda väg i politiken.

Med det sagt blir min kritik mot Van Rompuy med fleras rapport oerhört stark. Under skenet av att man vill lösa den pågående svåra ekonomiska krisen drar man slutsatser, som är oerhört mycket mer långtgående än att bara handla om den här krisen, om vilken typ av Europa man vill ha. Jag tycker att det är ohederligt att göra det. Det tar bort möjligheten för människor i de här länderna att under ordnade former och under den tid som demokratin kräver få diskutera vilken typ av Europa man vill leva i och hur detta Europa ska formas.

Den diskussionen är svår att föra på europeisk nivå, men inte ens i medlemsstaterna får man den chansen när det läggs fram sådana här långtgående så kallade visioner som griper in på genomgripande sätt i nationalstaternas och medlemsstaternas möjligheter att föra en politik. Det blir alltså som om man höjer upp Europeiska unionen ovanför intressekonflikterna. Det blir den enda vägen.

Därför är jag glad över att Fredrik Reinfeldt så tydligt avvisar många av de förslag som finns här, och jag uppfattar att de inte avvisas enbart på grund av formella skäl, det vill säga att de kommer för sent och att det är för bråttom. Det är det, men det är inte huvudskälet till att vi i Vänsterpartiet ställer oss mycket kritiska till innehållet i rapporten. Här låter Fredrik Reinfeldt, och jag menar inte att förolämpa statsministern på något sätt, nästan som en anhängare av nej-sidan i folkomröstningen 2003, möjligtvis minus den entusiasm som vi hade vid den tidpunkten. Jag tycker att det är en hederlig slutsats som visar att allting inte blev som man hade trott och hoppats. Jag tycker att den utgångspunkten är mycket bra.

Därför är våra råd till regeringen den här gången inte av slaget ni har fel och gör tvärtom, utan de är att det är rätt och riktigt att ifrågasätta och kritisera innehållet i rapporten. Det är rätt och riktigt att också kritisera formerna för hur den läggs fram.

Det viktigaste just nu måste vara att vi frågar oss vilka intressen vi vill företräda. Demokratisynen kan naturligtvis skilja sig åt. Även jag,

som är en väldigt stark motståndare till överstatlighet, kan finna skäl för att ibland överlåta beslutandemakt åt andra institutioner ovanför nation-alstaten därför att det finns nytta med det. Det är bra för mänskligheten att FN ibland kan ingripa. Det finns även punkter när det gäller miljö och organiserad brottslighet över gränserna, som statsministern nämnde, där det är viktigt att man också kan överlåta beslutanderätt.

Däremot finns det för mig, kanske mer än för många andra i den här salen, en gräns som jag anser uppnås ganska tidigt när man måste ifråga-sätta om det är möjligt att utkräva ansvar av dem som fattar besluten när en beslutandemakt har flyttats. För mig kommer den gränsen ganska tidigt. Det är inte av nationella skäl, och det är jag mycket angelägen om att påpeka, som jag anser att till exempel svensk lönebildning ska ske enligt svenska principer, utan det är därför att om det inte kan ske för-hindras också människor i övriga Europa att välja den vägen. Det är alltså i allra största utsträckning inte av nationella skäl som jag motsätter mig att det utformas en enda väg för politiken på europeisk nivå. Det är därför att det utesluter att människor väljer en annan väg, och jag menar att det skapar stora demokratiska problem och stora demokratiska under-skott.

Jag har några synpunkter på vad som behöver göras. Man kan säga att Van Rompuys rapport är en brandkårsuttryckning som handlar om att bygga nya brandstationer. I stället för att släcka bränder pratar man om vad man behöver göra för framtiden. Nu tycker jag dessutom att de där brandstationerna är fel utformade, men inte ens det är en bra utgångs-punkt.

Det man borde göra nu är naturligtvis att diskutera hur vi kommer till rätta med den nuvarande ekonomiska krisen i större utsträckning, och jag är rädd för att man trampar helt fel när man gör det. Det som behövs nu, och då talar jag naturligtvis som representant för ett vänsterparti som erkänner att det finns intressekonflikter i samhället, är mer rättvisa. Det behövs mindre av ökade skillnader i Europa eftersom människor som blir fattiga har svårare att efterfråga varor och tjänster och därigenom också svårare att sätta i gång den ekonomi som behöver tillväxt. Vi behöver mer miljöstatsningar. Det behövs mer satsningar på förnybar energi, mer satsningar på hållbara transportsystem och mindre av de gamla lösning-arna. De sociala problemen behöver lösas i Europa.

De utgångspunkterna finns möjligtvis i tal ibland och möjligtvis i skrift ibland, men de finns väldigt sällan i konkreta förslag. Det är min avgörande kritik mot de rådsslutsatser som ligger på bordet.

Slutligen är stödet till de landspecifika rekommendationerna som statsministern uttryckte lättare att svälja i och med att de har ändrats, men min invändning där är också principiell. Är det detta som EU ska syssla med? Ska EU komma med pekpinna och rekommendationer till med-lemsstaterna över huvud taget? Vi säger: Ja, det får de göra eftersom vi inte behöver bry oss om dem. Är det verkligen väl använda resurser? Svaret från min sida på denna något retoriska fråga är: Nej, det är det inte.

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Tack för föredragningen, statsministern! Jag tycker att det är mycket bra ståndpunkter som statsministern anför om Sveriges

hållning inför rådets möte. Det gäller särskilt frågan om den gemensamma bankunionen som definitivt inte kan antas på så här kort tid. Vi fick den svenska översättningen på bordet här alldeles nyss. Det krävs mer insyn och inflytande från parlamenten.

Tillsyn av banksektorn och insättningsgarantier är naturligtvis bra och någonting som vi ska uppmuntra. Jag tycker att det är viktigt att vi stöder och försöker få till stånd det direktiv som finns och diskuteras så att alla länder jobbar efter den princip som vi har i Sverige. Vi jobbar ju på ett bra sätt.

Men när det handlar om den nationella suveräniteten kan vi se att det finns stora risker, precis som statsministern säger, om länder som sköter sin ekonomi hela tiden ska stödja dem som inte sköter sig. Tillfälliga stöd som vi går in med är en sak, men där ställer vi också starka krav på vad man ska åtgärda för att få det stödet. Där ska vi naturligtvis vara villiga att finnas med hela tiden, och vi ska också ställa krav. Men vi kan inte vara garantier för alla i Europa.

Statsministern framförde också att det är viktigt att de länder som nu har strukturella problem tar tag i dem och att det vi redan har beslutat om i stabilitetspakten också får verkan. Vi ska också säga att vi måste fortsätta att hålla den framför oss och att sexpack, stabilitetspakt och så vidare är någonting som vi först vill se resultat av.

Är det statsministerns bedömning att den här bankunionen även ska omfatta länder som står utanför eurozonen? Eller kommer den bara att handla om dem som är inne i eurozonen? Jag uppfattar det så att den även handlar om dem som står utanför eurozonen. Hur går den diskussionen?

Jag tror att vi måste vara pragmatiska när det handlar om att ge stöd. Det tror jag nog också att statsministern är. Men det är viktigt att få reda på om även vi som står utanför eurozonen ska tvingas in i bankunionen.

En annan fråga som finns på dagordningen är tillväxt- och sysselsättningspakten. Det är en väldig mix av olika gamla åtgärder som det redan har fattats beslut om. Jag tror att EU 2020, som vi redan har beslutat om, är en av de viktigaste strategierna för jobb och tillväxt som vi bör lyfta fram. Den bör egentligen vara nog för det arbete som handlar om att stärka tillväxten i Europa.

Det förs en stor diskussion om hur vi ska investera oss ur krisen. I en ekonomi behövs det naturligtvis investeringar samtidigt som vi håller igen de offentliga finanserna. Har statsministern några idéer om vilken typ av framtida investeringar som vi behöver göra i Europa? Man pratar här om riktade investeringar. För att få till stånd en dialog inom Europa tror jag att vi måste ha en positiv inställning till investeringar i Europa.

Avslutningsvis vill jag säga att jag tycker att de slutsatser som föreslås avseende Syrien och stöd till Kofi Annans plan är viktiga, precis som statsministern säger. Jag hoppas att vi kan verka för en enad aktion och en resolution i FN:s säkerhetsråd. Därvidlag vill jag betona det som statsministern tar upp angående vapenembargot. Det finns inte här i texten, men det är en oerhört viktig fråga att få upp på dagordningen. Det vore väl bra om man kunde få in det i slutsatserna.

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag har haft stor möjlighet att svara på tidigare frågor, men låt mig kommentera ett par saker. Lars Ohly nämnde landsrekommendationerna. De är en del av det vi kallar European semester, det vill säga att vi har en budgetdialog och reformdialog med framför allt EU-kommissionen, men det anmäls också i Europeiska rådet och i specifika länder. Det bör noteras att en del av de idéer som kommer fram om ökad styrning mer handlar om att sätta krav på att man ska kunna följa upp att vissa saker också görs. Inskränkningar i budgetsuveräniteten nämns här. Jag angav att en av de idéerna kommer mycket nära att bli mer styrande i de här landspecifika rekommendationerna.

Nu förordar inte vi som en svensk hållning att tycka att det är rätt. Är det då riktigt att helt ta bort dem? Nja, jag tycker att det är ganska intressant att vi ibland får utifrån kommande bedömningar av svensk ekonomi. Det kan vara, som i det fallet, kommissionen, OECD och IMF som gör detta. Det nämns också vilka brister och saker vi skulle behöva åtgärda. Jag tror att många länder hade haft väsentligt bättre ekonomisk hållfasthet om de hade genomfört en hel del av de rekommendationer de har fått under många år men valt att bortse ifrån. På det sättet tycker jag att de trots allt alltid är läsvärda och tänkvärda också för Sverige.

Marie Granlund var inne på vem bankunionen och åtgärderna är tänkta för. Detta är som sagt skrivet i akt och mening att utgöra ett skydd för euron som valuta. Av sättet att skriva kan man förutse att de åtminstone tänker sig försöka se till att alla 27 eller kommande 28 ska vara med. Men som jag sade i ett tidigare svar vet vi att det inte blir så. Jag såg att George Osborne, Storbritanniens finansminister, skrivit i svenska medier för att meddela att Storbritannien utesluter att gå med i en bankunion. Jag tror att alla förutser att det blir 27 minus åtminstone 1.

Sedan är frågan var vi hamnar. Då kommer det ned till var och en av oss att föra ungefär de resonemang och dra de slutsatser vi har pratat om här i dag. Erbjudandet gäller nog brett, men relevansen, hur det ska passa i länder som inte har valutan och hur man ska se på banktillsynen i ett läge där vi står utanför är den typ av kritiska frågor som vi nu ska följa. Sedan får vi se. I sista hand har vi åtminstone vårt eget avgörande i våra egna händer när det gäller Sveriges medverkan.

När det gäller framtida investeringar nämnde jag i mitt inledningsanförande att det finns exempel på gränsöverskridande forskningsinsatser som det är svårt för enskilda länder att bära. Vi har ett sådant pågående i Lund nu, ESS-satsningen, en av de största forskningssatsningar som gjorts i Sverige. Den finansieras inte enbart av Sveriges skattepengar, och vi får ett partnerskap med andra länder. Detta sätt att bedriva toppforskning, som kanske i kvalitet kan konkurrera med USA och det som vi ser växa fram i Kina, är ett exempel på en typ av gränsöverskridande investeringsbehov som jag tror finns. En del skulle också påpeka att vissa infrastrukturprojekt som går över gränser, till exempel broar som går från ett land till ett annat, kan vara en typ av objekt man skulle behöva diskutera. Men som jag sade tycker vi att det finns stort utrymme för att bygga om budgeten för att skapa utrymme för detta.

Som jag nämnde i ett tidigare svar tycker vi att det finns en logik i att om en del av budgeten är resurser som ska föras från rikare till fattigare delar ska det också bli så. Vi tycker att det fortsatt är alldeles för mycket

av resurserna som inbetalas av rika länder som går tillbaka till rika länder. Då kan man ifrågasätta om det verkligen är via EU den typen av satsningar ska göras.

Detta var några exempel på hur kommande budgetresonemang kommer att föras.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Nu har vi ungefär 15 minuter kvar. Jag ger ordet till Socialdemokraterna och Moderaterna och ber er att vara kortfattade. Vi tar en sådan duett så här på slutet innan vi ger ordet till mig själv för sammanfattning.

Anf. 17 BO BERNHARDSSON (S):

Jag ska försöka hålla mig kort men ändå få fram vad jag vill ha sagt.

Det är lätt att vara skeptisk till många av de förslag som läggs fram. Man kan vara det på den grunden att vi inte är med i eurosamarbetet. Då blir det självklart att ställa sig avvisande till en hel del. Man kan också vara skeptisk av det skälet att det är en akut kris. Många av dessa åtgärder tar det ganska lång tid att få effekt av.

Problemet om man är skeptisk och avvisande till det allra mesta är väl bara att det då är ganska säkert att Europa sjunker. Det måste till lösningar som får det hela att vända och som får tilliten att växa. Vårt parti delar en del av invändningarna, men när det gäller euroländerna, som Sverige inte tillhör, måste vi i Sverige ändå bejaka att de vidtar åtgärder som är nödvändiga, alldeles oavsett vad vi tycker om dem. Jag uppfattar det lite som att Reinfeldt och regeringen egentligen är emot nästan allting, utom så kallade strukturreformer, som vi vet ganska ofta innebär sämre anställningstrygghet eller sämre välfärdssystem.

Frågan lämnas kvar: Vad ska man göra inom eurozonen? Det kan invändas att man skapar ett eurosamarbete och sedan försöker slänga jäst efter degen, och så är det förvisso. Det är tveksamt i vad mån detta kommer att fungera. Men om man i stort sett inte vill genomföra någonting av det som föreslås måste man ha andra konstruktiva förslag att leverera. Där någonstans tror jag problemet finns, kanske för oss alla i någon mening, inte minst för regeringen.

Europas stora problem är nog tilliten. Det riktigt stora problemet är att folken måste känna tillit till de projekt och lösningar som levereras. Detta åstadkommes knappast enbart med piska. Det måste också finnas ett solidariskt moment i valutaunionen. Ordet "solidaritet" nämns i papperet, och där skulle jag vilja skicka bollen till Reinfeldt.

Det snackas också om att förstärka den demokratiska strukturen. Det ligger väldigt nära detta med tillit och folkligt stöd. Hur ska man åstadkomma detta? Vad har Reinfeldt för idéer om hur man ska skapa tillit och tilltro till projektet? Europrojektet är nödvändigt alldeles oavsett om vi är med eller inte vill vara med. Hur ska det gå till?

Anf. 18 PEDER WACHTMEISTER (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern. I debatten ute i Europa talar man sedan en längre tid tillbaka ofta om en federation. I dagens tidningar, till exempel DN, skriver man om hur man tolkar rapporten. Får vi en finanskommissionär i Bryssel, skriver man, kommer han att kunna lägga veto mot nationella budgetar. Då frågar man sig: Är det så att det i

kommissionen finns en vilja att driva det hela mot en federation? Om man går tillbaka ett antal år i tiden var det rådet som hade initiativ och idéer och tryckte på, men nu har man en känsla av att det är kommissionen som driver på. Det är väl ingen av oss som vill ha en debatt bland våra invånare om att Bryssel ska bestämma över vår nationella budget.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det var stora frågor för statsministern att besvara avslutningsvis.

Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Bo Bernhardsson säger att regeringen nu visar stor skepsis gentemot detta och frågar vad vi själva har för egna förslag. Jag kan påminna Bo Bernhardsson om att Marie Granlund också uttryckte stor skepsis mot precis alla förslag. Regeringen har uttryckt sig ungefär likadant. Om vi då tydligen är överens, socialdemokrater och borgerliga, har vi alla att svara på den fråga som Bo Bernhardsson ställde.

Jag vill påpeka att vi inte är utan europeiska instrument, inte heller utan svensk medverkan. Bland annat nämner jag gång efter annan här hur budgeten är uppbyggd på det sättet att där finns stora solidaritetsuttryck som funnits över längre tid. Jag har själv stått vid broar nere i Lissabon när tyska deltagare påpekat att de till stor del är finansierade med tyska skattepengar. Här har länge funnits en levande solidaritetstanke: att överföra resurser från rikare till fattigare. Först var det i stor utsträckning Portugal och Spanien med sina medlemskap på 80-talet, men det har tydligt förflyttats mot östra Europa.

Låt oss inte vara otydliga med varför väldigt många fattigare länder på Balkan och österut trängtar efter EU-medlemskap. De hoppas helt enkelt få omfattande stöd för att kunna nå bättre levnadsnivåer. Jag är helt öppen med att det är en del av EU-tanken. Den finns uttryckt i budgeten. Det gör att Sverige är en av de största nettobidragsgivarna till hela EU-systemet. Viktigt är dock som jag sade naturligtvis att man håller koll på att det verkligen går från rik till fattig och inte tillbaka till samma rika som betalade in det eller till ineffektivt stöd av annat slag.

En annan viktig del är brandväggen – ett konstigt ord. Man har byggt en så kallad finansiell brandvägg. Det är helt enkelt en kapacitet att ta hand om nödlidande länder – eller nödlidande banker, vilket nu diskuteras. Jag har hört om många olika nivåer på hur hög den där brandväggen måste vara för att lugna marknadens oro för hur stora skulderna är och vem som ska betala. Nu har den passerat över 1 000 miljarder euro i resurser som den kan hantera. Där finns naturligtvis det vi kallar EFSF, eurozonens eget instrument. Den andra delen är IMF, Internationella valutafonden. Om jag inte säger alldeles fel överpresterar nästan Sverige i förhållande till sin egentliga kvot, av det enkla skälet att vi tror att det är rätt att det finns en sådan här kapacitet och att vi ska vara en del av svaret. Vi är också beroende av att det finns muskler att ta hand om problem, av solidaritetsskäl men också för att det dessutom i slutändan gynnar oss själva.

Jag tycker nog att vi har varit med och utvecklat en hel del av svaren. Jag är i och för sig beredd att föra en diskussion om en del av de svar som nu kommer fram, men det måste lösa problemet. Jag uppfattar att Bo Bernhardsson också hade det som ingång. Om vi uppfattar att detta hu-

vudsakligen är sådant som tar för lång tid och dessutom i slutändan inte löser problemet eller på något sätt lättar på trycket från det man borde göra tycker jag att man som god europé ska vara kritisk. Sedan får vi naturligtvis föra resonemang om vad som ska göras i stället.

Jag förstår naturligtvis längtan att slippa besparingar. Det ville de flesta i Sverige också på 90-talet: Låt oss slippa de hemska besparingarna! Jag har fått frågor hela dagen i dag om att det enda länder får höra är att de ska spara. Problemet är att de fortsatt i flera fall ändå lever över sina tillgångar. Trots att de upplever att det enda de gör är att spara kan vi visa att deras skatteinkomster inte täcker deras utgifter. De lever av lån från andra. Då måste man till slut hitta en balans. Det var vår erfarenhet på 90-talet, och det måste till slut gälla alla ingående länder.

Jag säger inte att det är lätt. Men jag tycker att vi är med och tar ansvar. Vi ska vara konstruktiva, men vi har rätt att höja vår röst när vi inte tror att det som föreslås löser problemen.

Peder Wachtmeister frågade om detta med en federation. Det är klart att det finns uppfattningar av det slaget. Det har det alltid funnits. Sedan andra världskriget har det funnits en balans: Ska nationalstaterna vara helt för sig själva, eller ska vi ha en europeisk federation? Det finns de som bekänner sig till olika delar av den skalan.

Makt brukar väl fungera så att den som placerar makt närmast sig själv oftast gör det därför att man tycker att man själv är väldigt duktig på att sköta olika saker. Det brukar vara en erfarenhet. Alltså tycker kommunalråd att de ska ha mer makt från stat, regioner och andra. Regioner tycker att de ska få större regioner och mer makt och att den huvudsakligen ska tas från stat och kommuner. Statsministrar och andra som jobbar i regeringar tycker att de ska ha mer makt och att EU inte ska ta den från dem. EU i sin tur tycker att de ska ha mer makt och att den ska tas från regeringar, regioner och lokala maktorgan.

Detta är min erfarenhet. Jag kanske har missuppfattat det. Men detta måste man vara väldigt skeptisk mot, för det är ett sätt att försöka förstärka sin egen betydelse. Det är inte alltid säkert att det sker i syfte att medborgarna ska få det bättre eller att medborgarna på olika sätt ska få bättre förutsättningar. Dessa glasögon hör till dem man måste ha när man bedömer sådant: Är detta ett kristillfälle då olika institutioner eller maktspelare passar på att flytta fram sina positioner, inte så mycket för att lösa problemen utan mer för att få egen makt? Det kommer att vara en av de kritiska bedömningar vi gör, för jag tror att det ligger en del i det. Det finns skrivningar här som absolut leder i den riktningen. Man skriver till exempel: development at the euro area-level of a fiscal body, such as a treasury office. Ett europeiskt finansdepartement - det är långt gånget. Det är klart att det är en kraftig förskjutning jämfört med hur det fungerar i dag.

Återigen: Detta står i papperet nu. Nu vidtar stora diskussioner och förhandlingar. Jag är ganska övertygad om att synpunkter som liknar dem vi hört här i dag kommer att komma från andra länder.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag försöka sammanfatta. Jag börjar med två specifika avvikande meningar, den ena från Socialdemokraterna gällande energinätverk, där man upprepar en tidigare avgiven avvikande mening, den andra

från Miljöpartiet, som menar att det är alldeles för lite skrivet om miljö- och klimatproblemen, särskilt i tillväxtrapporten.

Jag går över till vad vi kan kalla bankunionsrapporten. Jag uppfattar det som att det finns fundamentala invändningar från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet. Det är helt olika invändningar, men båda är fundamentala.

Sedan uppfattar jag – och här får Miljöpartiet lyssna särskilt noga – att majoriteten bland Socialdemokraterna och regeringspartierna förefaller ha samma invändningar som Miljöpartiet beträffande tillväxtrapporten, så vi kan ta de partierna i en klump.

Majoriteten i nämnden har väsentliga invändningar på ett antal punkter i rapporten. Om inte diskussionen vid toppmötet – kanske mot förmodan – skulle leda fram till stora och väsentliga förändringar finns det därmed inte heller förutsättningar för att Sverige ska kunna ställa sig bakom rapporten.

Några har tagit upp tiden. Rapporten tar upp – som jag tror att statsministern formulerade det – stora och komplicerade frågor. Det kräver naturligtvis mer tid för analys och diskussion än vad som har varit möjligt, med tanke på att rapporten lades fram väldigt sent. I praktiken har det inte varit möjligt med någon djupare analys eller diskussion av de här stora frågorna.

Jag menar att det finns en majoritet för att Sverige ska delta aktivt i eventuellt fortsatta diskussioner för att tillvarata Sveriges intressen och söka förändra förslagen i enlighet med våra invändningar.

Det har också varit en diskussion om euroländerna och EU-länder som är på väg in eller vill gå in i euron. Sverige ska inte på något sätt försvåra vare sig för euroländerna att bilda en bankunion, om de så önskar, eller för länder som Polen, som är på väg in, att delta. Sveriges strävan ska vara att en eventuell bankunion ska vara öppen för samtliga EU:s medlemsländer.

För det fall att det faktiskt bildas en bankunion är det viktigt att Sverige inte diskrimineras utan att den inre marknaden för finansiella tjänster får en sådan utformning att Sverige inte diskrimineras.

Detta gällde bankstödsrapporten.

I övrigt finns det ett utkast till rådsslutsatser som är presenterat. Där finner jag att det finns stöd för regeringens positioner.

Jag har fått ett meddelande från kansliet om att Sverigedemokraterna har en avvikande mening. Så är det naturligtvis, på samma sätt som jag antar att Lars Ohly och Vänsterpartiet har det.

Anf. 22 KENT EKEROTH (SD):

Det gäller många olika områden som jag gick igenom.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag tar inte upp alla områdena. Det finns ju stenografiska uppteckningar.

Med detta finns det inte stöd för att Sverige ställer sig bakom bankunionsrapporten, men i övrigt finns det stöd som jag har redovisat.

Anf. 24 MARIE GRANLUND (S):

Det är väl lite synd att tala bara om en bankunion. Det handlar om EMU-papperet, att det inte finns stöd för det. Vi har sagt att vi kan tycka att en av de bättre åtgärderna i papperet är en insättargaranti, om det gäller enbart euroländerna. Men det får man ju ta ställning till sedan.

Just "bankunion" är det väl fel att rubricera det som. Det är ju mer än det.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Bara så att jag förstår vad du menar: Det finns en rapport med rubriken *Mot en verklig ekonomisk och monetär union*. Det var den jag syftade på.

Anf. 26 MARIE GRANLUND (S):

Ja, det är den jag menar.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Okej, då ändrar jag mitt språkbruk från "bankunion" till "mot en verklig ekonomisk och monetär union".

Med detta tydliggörande kan vi avsluta sammanträdet och tacka för i dag.

2011/12:41

27 juni

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	6
Anf. 5 GUSTAV BLIX (M).....	7
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	10
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	11
Anf. 10 FREDRICK FEDERLEY (C)	13
Anf. 11 KENT EKEROTH (SD).....	15
Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	16
Anf. 13 LARS OHLY (V).....	19
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	20
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	22
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 17 BO BERNHARDSSON (S)	23
Anf. 18 PEDER WACHTMEISTER (M)	23
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	24
Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	24
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	25
Anf. 22 KENT EKEROTH (SD).....	26
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	26
Anf. 24 MARIE GRANLUND (S).....	27
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	27
Anf. 26 MARIE GRANLUND (S).....	27
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	27